

Grupa docelowa:

Uczniowie klas I–IV szkół ponadpodstawowych

Czas zajęć:

35 minut

(w tym czas
prezentacji uczniów)

Efekty uczenia:

Wiedza:

- uczniowie potrafią wytłumaczyć następujące pojęcia: uchodźcy klimatyczni, uchodźcy środowiskowi, migranci klimatyczni, kryzys migracyjny, kryzys klimatyczny;
- uczniowie rozumieją ciąg przyczynowo-skutkowy dotyczący wpływu kryzysu klimatycznego na kryzys migracyjny;
- uczniowie potrafią wskazać na mapie kraje zagrożone kryzysem migracyjnym.

Umiejętności:

- uczniowie potrafią znaleźć i zrozumieć materiały źródłowe dotyczące kryzysu klimatycznego i jego wpływu na kryzys migracyjny;
- uczniowie potrafią formułować wypowiedź opartą na materiale źródłowym i dyskutować na wybrany temat.

Postawy:

- uczniowie rozumieją, jaki wpływ klimat ma na migrację osób z krajów zagrożonych, a co za tym idzie – są bardziej otwarci na pomoc obywatelom zagrożonych krajów;
- uczniowie rozwijają samoświadomość zagrożeń związanych ze zmianą klimatu i wspólnej odpowiedzialności wszystkich na świecie za klimat.

Cele modułu:

- zapoznanie się ze zjawiskiem kryzysu migracyjnego spowodowanego kryzysem klimatycznym;
- zapoznanie się z definicjami towarzyszącymi przedstawionemu zjawisku, m.in. uchodźcy klimatyczni, uchodźcy środowiskowi, migranci klimatyczni;
- podnoszenie świadomości o prawach człowieka i prezentowanym zjawisku jako takim, który ma wpływ na życie człowieka od początku jego istnienia;
- zapoznanie się z przyczynami i rezultatami popartymi statystykami dotyczącymi przedstawionego zjawiska.

Materiały:

laptop z dostępem do Internetu, rzutnik, smartfony uczniów z dostępem do Internetu, flipchart, arkusze papieru, różnokolorowe markery

Wielkość grupy:

około 30 osób

Przebieg zajęć:

Część 1 (10 min)

Nauczyciel przedstawia uczniom wstępne informacje dotyczące kryzysu migracyjnego spowodowanego kryzysem klimatycznym, tłumacząc przedstawiane zjawiska i definicje niezbędne do zrozumienia tematu.

Uwaga: W zależności od dostępnego czasu i możliwości grupy.

Nauczyciel może podzielić uczniów na grupy i poprosić ich o przygotowanie pojęć (na podstawie materiałów, najlepiej wcześniej wydrukowanych), a następnie o ich przedstawienie pozostałym zespołom poprzez odczytanie definicji wraz z objaśnieniem.

Materiały niezbędne do przygotowania wstępu:

<https://amnesty.org.pl/wp-content/uploads/2020/09/SCENARIUSZ-VI.-ZMIANY-KLIMATU-A-MIGRACJE-I-PRAWA-CZLOWIEKA-.pdf>

<https://climateofchange.info/poland/europejczycy-tez-migruja-z-powodu-zmian-klimatycznych>

https://migracje.ceo.org.pl/sites/migracje.ceo.org.pl/files/migranci_klimatyczni_-_podstawowe_informacje.pdf

https://www.researchgate.net/publication/330760716_Globalna_mobilnosc_w_dobie_globalnego_ocieplenia_Czy_zmiany_klimatu_wplyna_na_nasilenie_migracji_miedzykontynentalnych

Przykładowy wstęp:

Czym jest kryzys migracyjny spowodowany kryzysem klimatycznym?

Zmiany klimatyczne polegające na pojawianiu się m.in. intensywniejszych opadów, susz, huraganów, cyklonów, pożarów lub powodzi mają wpływ na środowisko, od którego zależy człowiek. Te zmiany bezpośrednio wpływają na możliwości produkcji lub uprawy produktów zdatnych do spożycia, a także dostęp do wody pitnej. Współcześnie zmiany klimatyczne są obserwowane globalnie, jednak nie są odczuwalne w ten sam sposób w każdej części świata. Najczęściej na intensywniejsze odczuwanie skutków zmian klimatycznych są narażone państwa położone na tzw. Południu naszej planety, ponieważ bardzo często ze względu na stopień zamożności mają mniejsze możliwości radzenia sobie z nimi od krajów lepiej rozwiniętych. Nierzadko z tego powodu mieszkańcy tych terenów decydują się na opuszczenie swoich domów. Najczęściej dzieje się tak na:

- terenach suchych z wysokimi opadami sezonowymi;
- terenach gęsto zaludnionych i nisko położonych, z wysoką częstotliwością występowania huraganów i cyklonów.

Kim są uchodźcy klimatyczni, uchodźcy środowiskowi, migranci klimatyczni?

Wszystkie te terminy używane są zamiennie i nadal trwa debata, który z nich jest poprawny. Łączy je fakt, że są używane w stosunku do ludzi, którzy zostali zmuszeni do opuszczenia swojego miejsca zamieszkania z powodu zmian klimatycznych. Z racji tego, że terminologia przysparza kłopotów, promuje się używanie określenia migranci środowiskowi. Według Międzynarodowej Organizacji ds. Migracji „migranci środowiskowi to osoby, które z powodu nagłych lub postępujących zmian środowiskowych negatywnie wpływających na ich życie lub warunki życia są zmuszone do opuszczenia swoich domów, czasowo lub na stałe, i które przeprowadzają się wewnątrz kraju lub za granicę”.

Co się dzieje z prawami człowieka w kontekście kryzysu klimatycznego?

Każda osoba ma prawo do zmiany miejsca zamieszkania, gdy warunki środowiskowe uniemożliwiają pozostanie w obecnym miejscu. Jednak ochrona tym osobom nie jest najczęściej zapewniona, ponieważ nadal brakuje przepisów regulujących te kwestie w prawodawstwie międzynarodowym. Zmusza to do podjęcia globalnych działań w celu zabezpieczenia praw i interesów osób, które zostały zmuszone, by się przesiedlić.

Czy problem uchodźstwa i migracji klimatycznej jest współczesnym zjawiskiem?

Problem uchodźstwa i migracji klimatycznej nie jest współczesnym zjawiskiem. Towarzyszył ludzkości od początku jej istnienia. Jednak procesy zmian klimatycznych, które zmuszały ludzi do opuszczania miejsc zamieszkania, następowały dużo wolniej niż obecnie i nie były tak gwałtowne. Istotny jest także fakt szybkiego wzrostu liczby ludności na świecie, co bezpośrednio przekłada się na wzrost liczby uchodźców i migrantów.

Po przedstawieniu informacji nauczyciel odpowiada na ewentualne pytania, jeśli się pojawią. Jeżeli między uczniami wywiąże się dyskusja, nauczyciel ją moderuje.

Część 2 (25 min)

W drugiej części lekcji nauczyciel dzieli uczestników na sześć grup 4–5-osobowych. Każdej z nich zostaje przydzielona jedna z części świata: Afryka, Ameryka Północna, Ameryka Południowa, Australia i Oceania, Azja oraz Europa.

Grupy w tym zadaniu korzystają ze swoich smartfonów z dostępem do Internetu. Każdy zespół otrzymuje arkusz papieru i markery oraz ma za zadanie narysować kształt przydzielonej części świata i przedstawić na mapie w formie rysunkowej odpowiedzi na poniższe pytania:

1. Które z państw w przydzielonej części świata są najbardziej narażone na migracje spowodowane kryzysem klimatycznym?
2. Co zmusza ludzi do opuszczenia tych państw?
3. Ilu ludzi decyduje się na opuszczenie tych państw?
4. Dokąd wyjeżdżają te osoby?

Gdy wszystkie mapy razem z informacjami są gotowe, każda grupa ma 2 minuty na prezentację. Nauczyciel na bieżąco weryfikuje informacje przedstawiane przez uczniów.

Kiedy prezentacje się zakończą, nauczyciel podsumowuje informacje zebrane podczas lekcji.

Wskazówki dla nauczyciela:

- Pamiętaj, że słownictwo i terminologia związana z tematem mogą być trudne dla uczniów, dlatego warto się upewnić, że każda osoba w klasie rozumie przedstawione definicje.
- Pamiętaj o weryfikowaniu informacji przedstawianych przez uczniów w trakcie prezentacji.

Teksty źródłowe:

1. <https://amnesty.org.pl/wp-content/uploads/2020/09/SCENARIUSZ-VI-ZMIANY-KLIMATU-A-MIGRACJE-I-PRAWA-CZLOWIEKA-.pdf>
2. <https://climateofchange.info/poland/europejczycy-tez-migruja-z-powodu-zmian-klimatycznych/>
3. https://eumigro.eu/sites/default/files/materials/migracje_srodowiskowe_sgh_pl_0.pdf
4. <https://www.europarl.europa.eu/news/pl/headlines/world/20200624STO81906/przyczyny-migracji-dlaczego-ludzie-migruja>
5. https://migracje.ceo.org.pl/sites/migracje.ceo.org.pl/files/migranci_klimatyczni_-_podstawowe_informacje.pdf
6. [http://orka.sejm.gov.pl/WydBAS.nsf/0/B21188CE33077118C12585F8003DC658/\\$file/Infos_278.pdf](http://orka.sejm.gov.pl/WydBAS.nsf/0/B21188CE33077118C12585F8003DC658/$file/Infos_278.pdf)
7. https://www.researchgate.net/publication/330760716_Globalna_mobilnosc_w_dobie_globalnego_ocieplenia_Czy_zmiany_klimatu_wplyna_na_nasilenie_migracji_miedzykontynentalnych
8. <https://www.startthechange.eu/zmiany-klimatu-a-migracje-i-prawa-czlowieka/?lang=pl>
9. <https://zpe.gov.pl/a/migracje-na-swiecie/D4X1erTxJ>